

Despair is too easy

Pierre Ozer

Doctor in de geografie en de klimatologie, hoogleraar milieuwetenschappen en milieubeheer, Universiteit van Luik.

1. Waaraan denkt u wanneer u het woord 'duurzaamheid' hoort? En wat is uw link ermee?

Ik denk dat het woord 'duurzaamheid' zijn ingang heeft gevonden in de woordenschat van bepaalde kringen (wetenschappelijk, politiek, economisch), maar met verschillende betekenissen en verschillende (soms tegengestelde) doelen.

Voor mij betekent 'duurzaamheid' in de eerste plaats dat de menselijke ontwikkeling met inachtneming van de fundamentele rechten van de mens moet gebeuren binnen de limieten van onze planeet; dat we dus een veerkrachtige planeet moeten achterlaten voor de volgende generaties.

Maar wat we nu al decennialang zien, druist regelrecht in tegen waar we zouden moeten naar streven: bossen verdwijnen, de gevolgen van de klimaatverandering laten zich steeds meer en sneller voelen omdat de uitstoot van broeikasgassen niet afneemt, de biodiversiteit daalt, de sociale ongelijkheid neemt dramatisch toe, etc.

En dus worden de fundamentele rechten van de mens, zowel van de huidige als van de volgende generaties, voor eens steeds groter deel van de bevolking geschonden.

Nochtans wordt de term 'duurzaamheid' op politiek en economisch vlak voortdurend in de mond genomen, maar hij is compleet ontdaan van zijn primaire betekenis. En dat vertaalt zich in een kortetermijnbeleid en kortetermijnmaatregelen op lokaal niveau (dus voor de duur van een mandaat en voor de eigen bevolking), terwijl de ecologische, sociale en economische urgentie om mondiale visies op lange termijn vragen; of nog het vaakst in *greenwashing* (zoals in reclame voor personenwagens, duurzaam toerisme enz.).

Dat alles baart mij zorgen, want ik ben professor in milieuwetenschappen, gespecialiseerd in risico- en rampenmanagement en in mijn beroepspraktijk zie ik dat al mijn onderzoeken tot dezelfde vaststellingen leiden: het aantal rampen neemt toe ten gevolge van de klimaatverandering en van een gebrek aan beleid op het vlak van ruimtelijke ordening. En de mensen die daardoor getroffen worden, zijn steeds dezelfde, namelijk de kwetsbare sociale klassen die keer op keer een beetje meer in armoede wegzakken. En die constanten kennen geen grenzen, ze zijn identiek dezelfde, of je nu in Kameroen bent, in Pakistan, of in de vallei van de Vesder in België. Deze klimatologische, ecologische, sociale en economische onrechtvaardigheden zijn nauw met elkaar verbonden en die gedachte kan ik niet verdragen.

2. Als u het woord 'duurzaamheid' zou moeten vervangen, welk woord zou u dan kiezen?

Als ik de term 'duurzaamheid' moest vervangen, zou ik onmiddellijk kiezen voor 'zorg dragen voor het collectief.' 'Zorg dragen' want het is onze verantwoordelijkheid om onze leefomgeving zowel lokaal als mondiaal te 'regenereren'. Hier vervuilen en ergens

anders bomen planten is niet aanvaardbaar. Dit draagt bij tot die eeuwige vorm van dominantie die ons laat geloven dat een minderheid mag doen wat ze wil, terwijl de overgrote meerderheid lijdt. Met 'collectief' bedoel ik duidelijk elke levend wezen, menselijk en niet-menselijk. Een verdwenen soort komt niet meer terug. Een uitgestorven oervolk komt niet meer terug. Een gekapt oerbos komt niet meer terug en de hele biodiversiteit die het huisvest wordt vernietigd. Mensen, rijk of arm, hebben allemaal een gezond milieu en biodiversiteit nodig om te overleven. Niet-menselijk leven uitroeien is onszelf uitroeien.

3. Als we al te laat zijn, wat kunnen we dan nog steeds doen?

Het is niet te laat om te veranderen, maar de tijd die ons rest is uiterst beperkt. Alle indicatoren staan in het rood en het socio-economisch systeem dat ons naar de catastrofe leidt, wordt geleid door 'dominanten' die zich verzetten tegen de veranderingen die nodig zijn om ervoor te zorgen dat onze planeet morgen nog bewoonbaar is.

Om dat systeem, dat massavernietiging en ecocide veroorzaakt, te veranderen, zullen we - op de een of andere manier - de dingen grondig moeten omgooien en wereldwijd een ander soort beleid moeten instellen...